

Т.О. Петрушанко, А.К. Ніколішин, Н.М. Іленко, Е.В. Ніколішина, О.П. Ступак

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ

ПРАКТИКИ З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

В КОНТЕКСТІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Вищий державний навчальний заклад України “Українська медична стоматологічна академія”

Модернізація сучасної вищої освіти України в контексті Болонського процесу має відбуватися не лише відповідно до європейських норм та освітньо-професійних стандартів, а й базуватись на збереженні національних традицій, досвіду багатьох вітчизняних шкіл і видатних учених.

Найважливішою вимогою до студентів вищої медичної школи є засвоєння знань, опанування навичками різних рівнів, основу яких складають практичні навички, що закріплюються на виробничій практиці.

Основні засади кредитно-модульної системи організації практичної підготовки регламентуються “Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України” (наказ Міністерства освіти України №93 від 08.04.93 р.). Виробнича практика студентів із терапевтичної стоматології традиційно здійснювалась як складова навчального процесу, але поза рамками семестру, влітку.

З уведенням основних засад Болонської декларації та кредитно-модульної організації навчального процесу змінилася власне філософія освіти. Змінився навчальний план («Новий навчальний план підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” кваліфікації “лікар-стоматолог” у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за спеціальністю

“Стоматологія»» за № 929 від 7.12.2009 р. та в новій редакції 2010 року), створені нові програми («Програма навчальної дисципліни “Пропедевтика терапевтичної стоматології” для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за спеціальністю 7.110106 “Стоматологія»» (Київ, 2010 р.); «Програма навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за спеціальністю 7.110106 “Стоматологія»» (Київ, 2011 р.). Нові програмні документи передбачають проведення виробничої практики в рамках навчального семестру [2, 3, 5].

Для організації та проведення виробничої практики колективом авторів кафедри терапевтичної стоматології створена “Тимчасова робоча програма виробничої практики з терапевтичної стоматології”, яка складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) і освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівців, затвердженими наказом МОН України від 16.04.03 за № 239 “Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напрямку підготовки 1101 “Медицина” [1, 6, 7].

Практика з терапевтичної стоматології, як і раніше, передбачена у VIII семестрі,

коли студенти засвоїли відповідні знання. Завдання виробничої практики з терапевтичної стоматології такі: опанування навичками обстеження (визначення індексної оцінки стану пародонта і гігієни порожнини рота); лікування пародонтологічних хворих (скейлінг, закритий кюретаж пародонтальних кишень, медикаментозна обробка тканин пародонта; накладання ясенних і пародонтальних пов'язок) і хворих з одонтопатологією [4].

На практиці студенти мають засвоїти змістовий модуль “Лікарська практика з терапевтичної стоматології”. Проведення практики здійснюється шляхом практичних занять, консультацій викладачів, самостійної роботи студентів. Робочий день студента складається з двох частин: 1) аудиторне навантаження – 61%; 2) самостійна робота студентів – 39%.

Для досягнення провідної мети модуля студенти мають засвоїти такі теми: 1. Організація роботи пародонтологічного кабінету (відділення). Методи обстеження пацієнтів із захворюваннями пародонта; 2. Індексна оцінка стану пародонта і гігієни порожнини рота. Поняття пародонтограми. Рентгенологічні методи обстеження пародонтологічних хворих. Лабораторні методи обстеження пацієнтів із захворюваннями пародонта (біохімічні, цитологічні, мікробіологічні,

імунологічні). Функціональні методи оцінки стану пародонта і зубів; 3. Запальні захворювання пародонта (папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит). Клініка, діагностика, лікування, профілактика; 4. Дистрофічно-запальні та дистрофічні захворювання пародонта (генералізований пародонтит, пародонтоз). Клініка, діагностика; 5. Загальні принципи лікування пародонтологічних хворих. Складання плану лікування. Терапевтичні місцеві втручання при захворюваннях пародонта. Професійна гігієна порожнини рота. Місцеве медикаментозне лікування пародонтологічних хворих. Показання, групи лікарських препаратів, механізм дії, способи застосування, рецептура. Пародонтальні пов'язки. Хірургічні втручання при захворюваннях пародонта. Ортопедичні та ортодонтичні заходи в пародонтологічних хворих; 6. Загальне лікування пацієнтів із захворюваннями пародонта. Дієтотерапія. Загальне медикаментозне лікування пародонтологічних хворих. Показання, групи лікарських препаратів, рецептура; 7. Фізіотерапія в комплексному лікуванні захворювань пародонта. Профілактика і диспансеризація пародонтологічних хворих.

Крім цього, студенти мають опанувати практичними навичками, які відповідають темам занять і зазначені в

типовій програмі з виробничої практики.

Для методичного забезпечення колектив кафедри підготував низку методичних матеріалів: методичні розробки для викладачів щодо проведення практичних занять із виробничої практики; методичні розробки для студентів щодо проведення практичних занять із виробничої практики; методичні розробки для засвоєння тем, винесених на самостійну роботу студентів. У централізоване методичне забезпечення виробничої практики входить "Щоденник виробничої практики", який щодня заповнює студент і підписує викладач після завершення самостійної частини роботи.

Поточний контроль здійснюється відповідно до теми і мети на кожному практичному занятті шляхом оцінювання теоретичних знань і виконання практичних навичок за традиційною 4-бальною системою. Протягом 7-8 днів практики викладач має провести співбесіду з кожним студентом. Відповідальний за практику контролює роботу студентів, наявність у них щоденників, їх своєчасне заповнення, повноцінність практики, час перебування студентів на практичних заняттях. Ведеться журнал відвідування. В останній день практики з терапевтичної стоматології проводиться залікове заняття.

Залік проводить комісія в складі викладача, професорів і доцентів кафедри у вигляді співбесіди та демонстрації практичних умінь на фантомах. Допуском на залік є щоденник із даними про обсяг роботи, стислою характеристикою з оцінкою роботи та реферати запропонованих для вивчення документів і літературних джерел. Оцінка за практику складається інтегрально з урахуванням опанування студентом практичними навичками і засвоєння теоретичних знань. Оцінка ставиться в щоденник та екзаменаційну відомість.

Виробнича практика з терапевтичної стоматології дозволяє зробити висновок про ефективність теоретичної та практичної підготовки студентів і забезпечити досконаліше опанування ними навичок роботи зі стоматологічними хворими.

Проаналізувавши перші результати виробничої практики в рамках навчального семестру в умовах переходу до кредитно-модульної системи, викладачі кафедри зіткнулися з деякими проблемними питаннями: для опанування конкретними практичними навичками роботу в клініці краще розпочинати зранку, коли більше пацієнтів; проміжний контроль проводити з використанням комп'ютерного тестування.

Література

1. Тимчасова робоча програма виробничої практики з терапевтичної стоматології для іноземних студентів / [Т.О. Петрушанко, А.К. Ніколішин, Н.М. Іленко та ін.]. – Полтава, 2012. – 18 с.
2. Пропедевтика терапевтичної стоматології: програма дисципліни для студентів стоматологічних факультетів III-IV рівнів акредитації / [А.К. Ніколішин, Є.В. Ковальов, Н.М. Іленко та ін.]. – К., 2010. – 31 с.
3. Терапевтична стоматологія: програма дисципліни для студентів стоматологічних факультетів III-IV рівнів акредитації / [А.К. Ніколішин, Є.В. Ковальов, А.В. Борисенко та ін.]. – К., 2011. – 116 с.
4. Терапевтична стоматологія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.]. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.
5. Навчальний план підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар-стоматолог» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України. Додаток до наказу МОЗ України №352 від 25.07.2003 року. – К., 2003. - 10 с.

6. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110106 «стоматологія» напрямку підготовки 1101 «медицина». – К., 2003. – 26 с.
7. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма спеціаліста за спеціальністю 7.1101106 «стоматологія» напрямку підготовки 1101 «медицина». – К., 2003. - 82 с.

Стаття надійшла
29.08.2012 р.

Резюме

Ретельно висвітлені основні відомості про організацію та методичне забезпечення виробничої практики з терапевтичної стоматології в студентів стоматологічного факультету з урахуванням модернізації сучасної вищої освіти України в контексті Болонського процесу.

Ключові слова: виробнича практика, кредитно-модульна система навчання, Болонський процес.

Резюме

Тщательно освещены основные сведения относительно организации и методического обеспечения производственной практики по терапевтической стоматологии у студентов стоматологического факультета с учетом модернизации современного высшего образования Украины в контексте Болонского процесса.

Ключевые слова: производственная практика, кредитно-модульная система, Болонский процесс.

Summary

Article thoroughly describes the organization and methodical supply of working practice on therapeutic dentistry for the students of stomatological faculties taking into consideration the improvement of modern higher education in Ukraine as a part of Bologne process.

Key words: working practice, credit-module system, Bologne process.